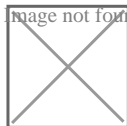

1 Οκτωβρίου 2014

Τα ανθρώπινα δικαιώματα στην πορεία του χρόνου

/ [Πεμπτουσία](#)

Image not found or type unknown

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (Γαλλία)

Ιστορικά, τα δικαιώματα θεμελιώθηκαν είτε α) στο εθιμικό δίκαιο, την ηθική και τις παραδόσεις μιας κοινωνίας, - είναι δηλαδή προϊόν της κοινωνικής και πολιτισμικής ταυτότητας της εκάστοτε κοινότητας, επομένως, άμεσα συνδεδεμένα και ενταγμένα σε συγκεκριμένο τόπο και χρόνο και φυσικά στερούνται οικουμενικότητας -, είτε β) στο φυσικό δίκαιο και την ανθρώπινη φύση και ως εκ τούτου είναι οικουμενικά και «απαράγραπτα». Όταν αναφερόμαστε στα ανθρώπινα δικαιώματα εννοούμε τα δικαιώματα έναντι της (κρατικής) εξουσίας.

Το ζήτημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παρά τις φιλοσοφικές και θρησκευτικές καταβολές του είναι ζήτημα πολιτικό και ως τέτοιο πρέπει να αντιμετωπίζεται. Κάτι τέτοιο δε γίνεται κατανοητό από ένα μεγάλο μέρος των ανθρώπων, οι οποίοι ενθουσιώδεις για τη μεγάλη ανταπόκριση, που είχαν τα ανθρώπινα δικαιώματα σε ολόκληρο τον κόσμο βιάστηκαν να τα αναγορεύσουν σε θρησκεία ή να προσδώσουν μια θρησκευτική διάσταση σε αυτά. Κατά αντίστοιχο τρόπο άνθρωποι της θρησκείας βλέπουν στα ανθρώπινα δικαιώματα μια ανταγωνιστική προς τη δική τους θρησκεία.

Σήμερα διακρίνουμε τρεις γενιές ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στην πρώτη γενιά ανήκουν τα ατομικά και πολιτικά, στη δεύτερη τα κοινωνικά και στην τρίτη γενιά τα περιβαλλοντικά, καταναλωτικά, πολιτιστικά, κ.λ.π. Όλα μαζί τα ονομάζουμε θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα. Η ρίζα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων βρίσκεται στο διαφωτισμό. Το 18^ο αιώνα με τον αστικό φιλελευθερισμό, οι ατομικές ελευθερίες συνενώνονται με τα πολιτικά δικαιώματα. Το 19^ο αιώνα «τρικυμιώδεις» κοινωνικές αναταραχές φέρνουν το σοσιαλισμό στην εμπροσθοφυλακή για τα δικαιώματα του ανθρώπου. Η κατάργηση της δουλείας και το καθολικό εκλογικό δικαίωμα των ανδρών είναι γεγονός σε πολλές εκβιομηχανισμένες χώρες.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα ο Μεγάλος Πόλεμος (1914) συνέτριψε τις ελπίδες για πραγματικά διεθνή δικαιώματα του ανθρώπου. Στη διάρκεια του Μεσοπολέμου παραχωρήθηκαν σταδιακά εκλογικά δικαιώματα στις γυναίκες στην Ευρώπη και σε άλλες χώρες του κόσμου. Παράλληλα με την Οκτωβριανή Επανάσταση και πριν την άνοδο του Στάλιν στην εξουσία, οι γυναίκες αποκτούν ίσα δικαιώματα στη Σοβιετική Ένωση. Σημαντικά γεγονότα στην ίδια περίοδο είναι η ίδρυση της Κοινωνίας των Εθνών και της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

Η τεράστια ανθρωπιστική κρίση του Β Παγκοσμίου Πολέμου και η παρολίγον επικράτηση των δυνάμεων του Άξονα κατέδειξαν την ανάγκη ίδρυσης ενός διεθνούς οργανισμού ο οποίος θα απέτρεπε την εμφάνιση ανάλογων φαινομένων

στο μέλλον. Έτσι το 1945 ιδρύθηκε ο ΟΗΕ και άμεσα συστήθηκε Επιτροπή, η οποία ανέλαβε τη δημιουργία της Οικουμενικής Διακήρυξης των δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η οποία ολοκληρώθηκε το 1948. Η Διακήρυξη το 1948 παρακάμπτοντας ιδεολογικές, πολιτικές και θρησκευτικές διαφορές διατυπώνει μια σειρά δικαιωμάτων του ανθρώπου, τα οποία αποκαλούνται θεμελιώδη δικαιώματα και σκοπό έχουν να αποτελέσουν τα εργαλεία για την περιφρούρηση της ελευθερίας, της ισότητας και της αξιοπρέπειας των ανθρώπων.

Αμέσως μετά την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων προέκυψε το ζήτημα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, το οποίο και εξαρτάται από τρεις βασικές συνιστώσες: α) τη θέσπιση τους στα συντάγματα των διαφόρων χωρών και την περιβολή τους με αυξημένη ισχύ έναντι των κοινών νόμων, β) τη σχετικοποίηση του περιεχομένου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στα συντάγματα, όταν αυτά συνοδεύονται από την «επιφύλαξη του νόμου» και γ) την ίδρυση και λειτουργία θεσμών, μηχανισμών και διαδικασιών ελέγχου για τη διασφάλιση της εφαρμογής τους.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν μία από τις τρεις «παγκόσμιες γλώσσες» (μαζί με το χρήμα και το διαδίκτυο). Όταν συνεργαστούν αρμονικά οι δύο εξ αυτών (ανθρώπινα δικαιώματα και διαδίκτυο) μπορούν να αντιμετωπίσουν ικανοποιητικά την τρίτη, την οικονομική παγκοσμιοποίηση, η οποία αποτελεί την κατεξοχήν απειλή κατά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της οικουμενικότητας τους.

Παρατήρηση: Βαδίζοντας προς την ολοκλήρωση της δημοσίευσης με τη μορφή σειράς άρθρων της εργασίας “ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ: ΤΑ ΕΜΠΟΔΙΑ ΣΤΗΝ ΑΜΟΙΒΑΙΑ ΑΠΟΔΟΧΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΟΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΙΝΗΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ” του θεολόγου Παναγιώτη Πολυχρονόπουλου, μπαίνουμε με το σημερινό άρθρο μας στην ενότητα της σύνοψης και των συμπερασμάτων.